

קרן שלם לפיתוח שירותים
לאנשים עם מוגבלות שכלית
התפתחותית ברשויות המקומיות

صندوق شاليم، لتطوير الخدمات
للقرء ذي المءوءوءة العقلية
التطورية في السلطات المحلية
The Shalem Fund
for Development of Services for People with
Intellectual Disabilities in the Local Councils
פיתוח שירותים לאדם עם מוגבלות שכלית
התפתחותית ברשויות המקומיות

משתלמים

קורסי קרן שלם
לשנה"ל תשע"ח
2017-2018

כיוונים ומגמות ללימודים חדשניים
לאנשי מקצוע בתחום המוגבלות
השכלית ההתפתחותית

מדינת ישראל
משרד העבודה הרוחה
והשירותים החברתיים
מינהל מוגבלויות
אגף בכיר קהילה

תוכן עניינים

עמ'	נושא	
4	ברכות	נהלים והנחיות
5	נהלי הרשמה לקורסים	
8	מדריכי קבוצות הכשרה ומע"ש תעשייתי	קורסים למדריכים ומטפלים
9	טכנולוגיות חכמות ככלי מסייע בטיפול	
10	הומור ככלי מסייע בטיפול	
11	בישול ככלי מסייע בטיפול	
12	עבודת המדריך המאפשר	
13	התמודדות עם התנהגות מאתגרת	
14	הטיפול הישיר באדם המזדקן במסגרות הקהילה	
15	היכרות עם עולם המוגבלות השכלית התפתחותית	
16	תהליכי תקשורת ותקשורת תומכת וחליפית (תת"ח)	
17	גישות קבוצתיות להפעלה בחדר סנוזלן	
18	מיומנויות הפעלה בתחומי העשרה ופנאי	
19	משפחתו של האדם עם מש"ה	
20	"תראו אותי!" סדנאות מודעות להופעה חיצונית	
22	"התערבות מכילה"	
24	סגור וייצוג עצמי	
26	מיומנויות ניהול למנהלי מרכזי שירות משלים למשפחה	קורסים למנהלים ורכזים
27	התמחות בהנגשה קוגניטיבית למורשי נגישות השירות	
28	סוגיות בטיפול באדם עם מש"ה	קורסים לעובדים סוציאליים
29	התערבות במשפחות למתבגרים עם מש"ה, שלב ב'	
30	התערבות במשפחות לילדים עם מש"ה בגיל הרך, שלב ב'	
31	היכרות עם עולם המוגבלות השכלית התפתחותית	קורסים למתנדבים

	נושא	
32	אבחנה כפולה – אנשים עם מוגבלות שכלית והפרעה נפשית	קורסים במוסדות אקדמיים
33	תזונת האדם עם הצרכים המיוחדים	
34	האסתטיקה של המוגבלות באומנות	
35	הטיפול באדם עם המוגבלות השכלית	
36	סנגור עצמי של ילדים ונוער עם מש"ה לסגלי הוראה	
38	מיומנויות התערבות, למען אנשים עם מש"ה בגישת למידה משתפת, המבוססת על פתרון בעיות	
39	דרכי התערבות בעבודה עם מש"ה ומשפחותיהם	
40	מוגבלות שכלית התפתחותית – היבטים אישיים, משפחתיים וחברתיים	
41	סביבות מקדמות בריאות- תכנון מבנה בדגש על אנשים עם מש"ה	
42	מש"ה כאתגר ייחודי להתערבות בעבודה סוציאלית	
43	מש"ה ונגישות קוגניטיבית	
44	מיזמים חברתיים עסקיים לשילוב תעסוקתי	

אנו מתכבדים להציג בפניכם את מגוון קורסי קרן שלם בתחום המוגבלות השכלית התפתחותית לשנה"ל תשע"ח.

גם השנה אנו נכונים לאתגר מתן מענה מותאם לצרכים המועלים על ידכם- המפעילים, העובדים והמנהלים את המסגרות בשטח. זאת, בהתאם למדיניות משרד הרווחה ובשיתופו, בכפוף לנושאי הליבה שנקבעו ע"י מנהל מוגבלויות, ובהובלת המפקחים המחוזיים והארציים.

מדי שנה, אנו בוחנים מחדש את תמהיל הקורסים וההשתלמויות ומתאימים אותו למגמות החדשניות במחקר האקדמי ולתמורות בשטח.

גם בשנה"ל הקרובה יושם דגש על מתן כלים מקצועיים **למדריכים ומטפלים ישירים**, באמצעות מגוון קורסים פנים מסגרתים, מקומיים, אזוריים, מחוזיים וארציים ובדגש על כלים יישומיים.

נושאי הקורסים שונים ומגוונים וביניהם **בישול והומור ככלים מסייעים בטיפול**; **הטיפול הישיר באדם המזדקן**; **מיומנויות ניהול למנהלי שירות משלים למשפחה (מרכזים למשפחה)**; **טכנולוגיות חכמות ככלי מסייע בטיפול**; **תהליכי תקשורת ותקשורת תומכת וחליפית**; **מיומנויות הפעלה בתחומי העשרה ופנאי**; **הכרות עם עולם המש"ה לקהלים מגוונים**; **גישות קבוצתיות לעבודה בחדר סנוזלן**, ועוד.

קורסים לעובדים סוציאליים יתקיימו בשלושה מחוזות ויעסקו בסוגיות שונות בטיפול והתערבות במשפחות לאדם עם מש"ה, בדגש על הגיל הרך ועל מתבגרים.

בד בבד עם פיתוחם של נושאים חדשים, נמשיך במגמת יצירת שפה מקצועית אחידה במסגרות הקהילה ע"י המשך קיומם של קורסים פנים - מסגרתים בנושאי **התערבות מכילה וסנגור עצמי**, והרחבת תוכנית **"תראו אותי!"** להגברת המודעות לנושאי ההיגיינה, הלבוש והטיפוח. כל זאת, ברוח אמנת האו"ם לשוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות.

לצורך חשיפת תחום המוגבלות השכלית בקרב אנשי טיפול עתידים בקהילה, יורחב ויועמק **שיתוף הפעולה עם מוסדות אקדמיים**. בשנה"ל הקרובה תתמוך הקרן בשלושה עשר קורסים, אשר יתקיימו באחד עשר מוסדות אקדמיים מובילים ברחבי הארץ.

ידעונו זה מציג מגוון רחב של תכניות הכשרה והשתלמויות, המקיפות את קשת הנושאים הרלוונטיים לתחום המוגבלות השכלית ומועברות על ידי טובי המרצים בארץ, ובפריסה ארצית, מהצפון הרחוק ועד אילת. כל זאת, מתוך רצון להעמיק את הידע ולספק את הכלים הנחוצים לכם בעבודתכם היומיומית.

מדי שנה משתתפים בהשתלמויות כאלף עובדים בדרגים השונים. הצטרפותכם למעגל הלומדים והמשתלמים בקורסי קרן שלם, בלווי ובעידוד משרד הרווחה, מבטאת את הצורך והמוטיבציה שלכם ללמוד, לרכוש ידע ולהתמקצע.

אנו מעריכים את השקעתכם בהעשרה מקצועית, ועושים כל מאמץ כדי לייצר מרחב למידה מאפשר, נגיש וזמין שיספק את הידע המבוקש ברמה הגבוהה ביותר ובצורה הולמת, ומצפים כי תפיקו מלוא התועלת ממכלול המשאבים העומדים לרשותכם, ומאחלים לכולכם לימודים מהנים ופוריים גם בשנה זו.

בברכה,

מאיר דהן	יויאן אזרן	ריבה מוסקל
יו"ר הנהלת קרן שלם ראש מועצת מזכרת בתיה	יו"ר וועדת פיתוח כ"א, קרן שלם מנהלת שירות קהילה, מנהל מוגבלויות, משרד העבודה והרווחה	מנכ"ל קרן שלם

- ✦ תוכנית הקורסים ניתנת לשינוי על פי צרכי הקרן ובהתאם לשינויים המתרחשים בשטח.
 - ✦ ההרשמה מתבצעת עד חודש לפני תחילת הקורס, לאחר הפצת דף מידע ורישום לכל קורס.
 - ✦ פתיחת הקורס מותנית בהרשמה מראש של לפחות 25 מועמדים.
 - ✦ על מנת להירשם יש למלא את טופס ההרשמה הנמצא בעמוד הבא.
 - ✦ בטופס הרישום יש לציין את שם הקורס ומיקום הקורס, לדוגמא: הכרות עם עולם המוגבלות השכלית, חיפה.
 - ✦ טפסי הרישום יועברו ישירות ע"י הנרשם למשרדי המפקחים המחוזיים או הארציים, לאחר החתמת המנהל הישיר ומנהל האגף לשירותים חברתיים ברשות המקומית.
 - ✦ **באחריות הנרשם** להעביר את הטפסים החתומים לידי האחראי על הרישום כמצוין ליד כל קורס בחוברת.
 - ✦ מועמד שלא קיבל הודעה בכתב או בעל פה מהמוסד המכשיר על קבלתו לקורס, לא יוכל להשתתף בקורס.
 - ✦ קבלת המועמדים מותנית באישור הממונים והפיקוח המחוזי.
 - ✦ בחלק מן הקורסים יעברו המועמדים וועדת מיון על ידי וועדת ההיגוי של הקורס.
 - ✦ עובד/ת לא ישתתף/ת ביותר מקורס אחד בשנה.
 - ✦ מרבית קורסי קרן שלם אינם מוכרים לגמול השתלמות. בקורסים בהם קיימת זכאות לגמול השתלמות, תהיה הזכאות מותנית בעמידה בתקנות גמול השתלמות כפי שתוצגנה ע"י המוסד המכשיר.
 - ✦ ההשתתפות בתוכנית הקורסים וההשתלמויות כרוכה בתשלום על ידי המשתתפים כמצוין בכל קורס. דמי ההשתתפות יגבו במפגש הראשון של הקורס, על ידי המוסדות המכשירים.
 - ✦ במקרים מיוחדים, ניתן להירשם לחלק מהקורסים מחוץ לאזור הגיאוגרפי של המחוז וזאת לאחר קבלת אישור ממנהלת תחום פיתוח כ"א בקרן שלם, ובתאום עם המחוז בו יתקיים הקורס.
 - ✦ לחלק מהקורסים האקדמיים, ניתן להצטרף כשומעים חופשיים, בתשלום.
- לפרטים יש לפנות לתמנע מנהלת תחום פיתוח כ"א והסברה timna@kshalem.org.il
- ייתכנו שינויים בתוכנית הקורסים וההשתלמויות, התעדכנו באתר הקרן :**

נהלי הרשמה

להלן פרטי ההתקשרות של צוותי הפיקוח :

מחוז	שם המפקח	דואר אלקטרוני	טלפון	פקס
חיפה והצפון	גב' תמי רייזנר	Tamarr@molsa.gov.il	04-8619164	04-8619466
	גב' אורלי פורת	orlyp@molsa.gov.il	04-8619165	04-8619466
	מר נביל קבלאן	nabilk@molsa.gov.il	04-8619102	04-8619466
	גב' ענת שפרלינג	anatshp@molsa.gov.il	04-8619167	04-8619466
	גב' אילנה ירון	llanayA@molsa.gov.il	04-8619165	04-8619466
ת"א והמרכז	גב' הדס אביסדריס	hadasa@molsa.gov.il	03-5125526	02-5085993
	גב' סילבי אוחיין	SilviaO@molsa.gov.il	03-5125775	02-5085993
	גב' אסתי ברבש-ברחד	esterba@molsa.gov.il	03-5125764	02-5085993
	גב' לטיפה מנסור	atifam@molsa.gov.il	03-5125732	02-5085993
	גב' חגית בוכריס	HagitB@molsa.gov.il	03-5125786	02-5085993
ירושלים והשפלה	גב' תמר להבי	tamarl@molsa.gov.il	02-5085382	02-5085915
	גב' הודא אבו סואי	hudaa@molsa.gov.il	02-5085347	02-5085915
	גב' ענבל לוריא	lnball@molsa.gov.il	02-5085387	02-5085915
	גב' שרה גורפינקל	saragu@molsa.gov.il	02-5085347	02-5085915
דרום	גב' ססיל גריצנר	cecileg@molsa.gov.il	08-9572716	02-5085084
	גב' ליז דוד	lizd@molsa.gov.il	08-9572709	02-5085084
	גב' אדווה אהודה גמליאל	advaa@molsa.gov.il	08-9572714	02-5085084
	מר אמג'ד דאלשה	amjadd@molsa.gov.il	08-9572711	02-5085084
מפקח ארצי, תעסוקה ומרכזי יום +21	מר דני כץ	danielk@molsa.gov.il	02-5085527	02-6708201
מפקח ארצי, אומנה וגיל רך	מר אריה שמש	aries@molsa.gov.il	02-5085528	02-6708201
מפקחת ארצית, הארכות יום, נוער וצעירים	גב' הילה רכס מליק	HilaR@molsa.gov.il	02-5085524	02-6708201
מפקחת ארצית, פנאי ותוכניות תמיכה	גב' טלי אלון	talia@molsa.gov.il	02-5085523	02-6708201

בשאלות נוספות ניתן לפנות למשרדי קרן שלם בדוא"ל: timna@kshalem.org.il
או לטלפון : 03-9601122

טופס הרשמה למועמד/ת

- לא יתקבל טופס ללא החתימות הנדרשות. באחריות הנרשם/ הגוף הרושם לדאוג לכל החתימות
 - במקרה של מספר מועמדים מאותה מסגרת, יש לצלם ולמלא את הטופס לפי מספר המועמדים/ ות.
 - יש לשים לב לנהלי ההרשמה מעלה.
 - מילוי טופס זה אינו מהווה אישור השתתפות בקורס.
- רק קבלת אישור כתוב או טלפוני מן המוסד המכשיר מהווה אישור ההשתתפות.

שם משפחה	שם פרטי	
מס' תעודת זהות	טלפון נייד	
כתובת דואר אלקטרוני (בכתב ברור)		
שם המסגרת בה עובד/ת	תפקידך במסגרת	
מס' פקס במסגרת	טלפון המסגרת	
כתובת המסגרת		
מקום ההשתלמות (שם העיר)	שם ההשתלמות	

אישור המנהל/ת הישיר/ה

הנני מאשר/ת ל: _____ להשתתף בתוכנית ההשתלמות כמפורט לעיל.

שם הממונה: _____ תפקיד הממונה: _____

חתימה: _____ תאריך: _____

אישור מנהל/ת המחלקה לשירותים חברתיים

הנני מאשר/ת ל: _____ להשתתף בתוכנית ההשתלמות כמפורט לעיל.

שם המנהל/ת: _____ שם הרשות: _____

חתימה וחותמת: _____ תאריך: _____

אישור המפקח/ת

הנני מאשר/ת ל: _____ להשתתף בתוכנית ההשתלמות כמפורט לעיל.

שם המפקח: _____

חתימה וחותמת: _____ תאריך: _____

מפגשים מקצועיים למדריכי קבוצות הכשרה ומע"ש תעשייתי

- ❖ **היקף :** 30 ש"ש
- ❖ **קהל היעד :** מדריכי קבוצות הכשרה ומע"ש תעשייתי, **במחוז צפון.**
- ❖ **דמי השתתפות :** 150 ₪
- ❖ **על המפגשים :**
שישה מפגשי למידה מקצועיים בנושאים הקשורים לעולם התוכן של עבודת מדריך קבוצת ההכשרה והמע"ש התעשייתי.
- ❖ **תכנים מרכזיים:**
 - ✓ אטיולוגיה ותסמונות - בדגש על פרופיל המועסקים כגון אפילפסיה, סכרת וכד'.
 - ✓ הגדרת תפקדי המדריך (טיפול ותעסוקתי)
 - ✓ הלקוח המרובה וממשיקי עבודה- משפחות, מועסקים, מעסיק, עובדים
 - ✓ בין שיקום לתעסוקה- קבוצת התעסוקה כשלב ביניים לתעסוקה נתמכת
 - ✓ תוכנית אישית ממוקדת הכשרה לתעסוקה בשוק העבודה
 - ✓ תפקיד המדריך בזיהוי קושי ופוטנציאל
 - ✓ בטיחות במקום העבודה, המדריך כנאמן בטיחות
 - ✓ בניית קבוצת תעסוקה -הקמה, יצירת שיגרה, גדילה והתחדשות אישית וקבוצתית

✦ **הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
טרם נקבע	מדריכים קבוצות הכשרה ומע"ש תעשייתי ממחוז צפון	ינואר 2018 ואילך	טרם נקבע	6 מפגשים אחת לשבועיים בימי שישי, בין השעות 09:00-13:00	תמי רייזנר 04-8619164

טכנולוגיות חכמות ככלי מסייע בטיפול באדם עם מש"ה

❖ היקף : 76 ש"ש

❖ קהל היעד : מדריכים בעלי גישה וידע טכנולוגי מרצף השירותים בקהילה, במחוז צפון.

❖ דמי השתתפות : 150 ₪

❖ על הקורס :

מטרת הקורס : להנגיש טכנולוגיות מתקדמות וחדשות לשימוש המסגרות למען רווחתם ואיכות חייהם של האנשים עם המוגבלות השכלית; להעמיק את השימוש בכלים טכנולוגיים קיימים ע"י הכשרת איש צוות ייעודי לנושא זה במסגרות היום.

תכנים מרכזים בקורס: הכרות עם המחשב ויישומי אופיס, הטכנולוגיה בשירות האנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית כולל התאמות, הנגשה ועוד. הכרות עם כלים טכנולוגיים מגוונים -מחשב, טאבלט, אביזרי מציאות מדומה וכד'. הכרות עם יישומים, אפליקציות ועולמות תוכן באינטרנט מותאמים לאוכלוסייה עם מוגבלות שכלית התפתחותית.

❖ תנאי הקבלה לקורס:

- ✓ שליטה טובה בשפה העברית
- ✓ שליטה מלאה בשימושי מחשב הבאים : דואר אלקטרוני, WORD, גלישה באינטרנט
- ✓ שליטה בסיסית ב power point.
- ✓ ייתכן ונציג צוות מקצועות הבריאות העובד במסגרת יוזמן להשתתף בשני מפגשים בנושא הנגשת טכנולוגיה מסייעת ובניית תוכנית עבודה רלוונטית.
- ✓ המסגרת מתחייבת להקצות רפרנט לנושא הטכנולוגיות ללווי והטמעת המשך.
- ✓ במסגרת קיים לפחות מחשב אחד הנגיש לצוות ולחניכים ואשר לו חיבור אינטרנט.

✦ במסגרת הקורס ידרשו התלמידים להגיש עבודת גמר

✦ במסגרת הקורס יערך סיור

✦ הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מכללת ג'ון ברייס, ההסתדרות 46, חיפה	מדריכים ומטפלים מרצף השירותים במחוז צפון	נובמבר 2017 ואילך	מכון מגיד	13 מפגשים אחת לשבועיים בין השעות 09:00-14:00	תמי רייזנר, 04-8619164

הומור ככלי מסייע במניעת שחיקת עובדים ובטיפול באנשים עם מש"ה

❖ **היקף :** 60 ש"ש

❖ **קהל היעד :** מדריכים ומטפלים ממסגרות היום בקהילה מכל הארץ

❖ **דמי השתתפות :** 150 ₪

❖ **על הקורס :**

מטרות הקורס :

להקנות למשתלמים ידע מעולם תוכן חדש כאמצעי למיתון תהליכי שחיקה לחשוף המשתתפים לתחום הפסיכולוגיה של ההומור, הקשר שבין ההומור ליצירתיות ויצירה להביא להיכרות מעמיקה יותר של המשתתפים עם עצמם בניסיון לגבש נקודות מבט חדשות על המציאויות אותן הם חווים

תכנים עיקריים :

- ✓ עולם העבודה – שחיקה וממתני שחיקה
- ✓ כוחו המרפא של ההומור
- ✓ הפיזיולוגיה של ההומור
- ✓ הומור כמנגנון הגנה
- ✓ מבוא לליצנות רפואית
- ✓ פיתוח החשיבה יצירתית
- ✓ מודל האדם על פי אדלר
- ✓ תיאטרון ככלי לביטוי אישי
- ✓ פיסול בבלונים, ומשחקים רפלקטיביים – תרגילי תאטרון ככלי להתבוננות
- ✓ מבוא לפסיכודרמה ולתיאטרון פלייבק

✦ **הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות**

✦ **ייתכן ובמסגרת הקורס ידרשו התלמידים להגיש עבודת גמר**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מרכז הדרכה "שביט", בצלאל 8 ר"ג	מדריכים ומטפלים ממסגרות היום בקהילה מכל הארץ	נובמבר 2017 ואילך	מכון טראמפ	10 מפגשים אחת לשבועיים בין השעות 9:30-14:30	אריה שמש 02-5085528

בישול ככלי מסייע בטיפול באנשים עם מש"ה

❖ היקף : 60 ש"ש

❖ קהל היעד : מדריכים ומטפלים ממסגרות היום בקהילה מכל הארץ

❖ דמי השתתפות : 150 ₪

❖ על הקורס :

מטרות הקורס :

חשיפת הלומדים לאלמנטים התרפויטיים שיש בבישול, תוך התבססות על התנסות מעשית והקניית הידע התיאורטי הנלווה, כמו גם חשיפתם לבישול ככלי תקשורת וחיבורו בתפישת העצמי של מקבל השירות.

תכנים עיקריים :

- ✓ מבוא לתזונת האדם
- ✓ מבוא- חשיפה לכוח הטיפולי שבבישול
- ✓ אפיונים תזונתיים בקרב אנשים עם צרכים מיוחדים
- ✓ ויסות חושי, מוטוריקה, כלי האכלה מותאמים ושילוב מקבלי שירות במטבח
- ✓ הבישול ככלי לתקשורת עם הזולת
- ✓ הבישול ככלי לחיזוק ה"עצמי" ולחיזוק היצירתיות
- ✓ גירוי חושי בבישול

✦ הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות

✦ ייתכן ובמסגרת הקורס ידרשו התלמידים להגיש עבודת גמר

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
טרם נקבע	מדריכים ומטפלים ממסגרות היום בקהילה מכל הארץ	נובמבר 2017 ואילך	מכון מגיד	10 מפגשים אחת לשבועיים בין השעות 9:30-14:30	אריה שמש 02-5085528

עבודת המדריך המאפשר במסגרות הקהילה

- ❖ היקף : 30 ש"ש
- ❖ קהל היעד : מדריכים ומטפלים ממסגרות היום בקהילה, במחוזות דרום וירושלים
- ❖ דמי השתתפות : 150 ₪
- ❖ על הקורס :

מטרות הקורס :

לטפח את המדריך כגורם משמעותי בטיפול / הדרכה במסגרת להקנות כלים לעבודה עם אנשים עם מש"ה באופן פרטני וקבוצתי לטפח ערכים כגון סנגור, ייצוג, אפשר, כבוד וכד'

תכנים עיקריים :

חזון ומדיניות האגף, רצף השירותים בקהילה תפיסת התפקיד, הגדרתו, ערכים ועמדות בניית מערכי הדרכה – חזון אישי, חשיבה תוצאתית, תודעת שירות מתודות הדרכה והפעלה פרטניות וקבוצתיות, חשיבה יצירתית משפחתו של האדם עם המש"ה ; עבודה עם משפחות הקשבה, סנגור ואפשר תקשורת ותת"ח המפגשים יכללו חומר תיאורטי בשילוב למידת עמיתים חווייתית וסדנאית

✦ הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מרכז סטארט אפ, במרכז הקהילתי מונטריאול, באר שבע	מדריכים ומטפלים מרצף השירותים במחוז דרום	דצמבר 2017 ואילך	מכון מגיד	5 מפגשים 9:00-14:00	אדווה אהודה גמליאל 08-9572714
מרכז ההדרכה של אלווין ישראל, רח' זאב חקלאי 20 ירושלים	מדריכים ומטפלים מרצף השירותים במחוז ירושלים	דצמבר 2017 ואילך	מכון מגיד	5 מפגשים 9:00-14:00	מפקחות מחוז ירושלים

התמודדות עם התנהגות מאתגרת

❖ היקף : 76 ש"ש

❖ קהל היעד : מדריכות ומטפלות ממסגרות היום בבני ברק

❖ דמי השתתפות : 150 ₪

❖ על הקורס :

מטרות הקורס :

- ✓ הכרות עם הסיבות וגורמים להתנהגות מאתגרת
- ✓ ביסוס ערכי טיפול משתפים ומכבדים, הכרת חוקים ונהלי עבודה הנוגעים להתמודדות מאתגרת
- ✓ הכרות עם שיטות ותוכניות התמודדות, ומתן כלים למשתתפים להתמודדות עם התופעה
- ✓ העלאת מקרים ודילמות מהשטח לניתוח ולדין

תכנים מרכזים בקורס :

- ✓ מדיניות, הנחיות וחוקים
- ✓ ערכים ותפיסת עולם- הליך מכוון אדם: בחינת יכולות, רצונות, צרכים
- ✓ מהי התנהגות מאתגרת? הכרות עם גישות ותיאוריות כגון פסיכופתולוגיה, פסיכיאטריה ואבחנה כפולה
- ✓ כלים ותוכניות מותאמות להתמודדות עם התנהגות מאתגרת- תחושה והתנהגות, תקשורת, שפת "התערבות מכילה", פסיכודרמה, ניתוח התנהגות
- ✓ ניתוח מקרים וגיבוש דרכי התמודדות עם בעיות

✦ במסגרת הקורס יידרשו המשתתפות להגיש עבודת גמר

✦ הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מרכז "עזר מציון", בני ברק	מדריכות ומטפלות ממסגרות היום בקהילה בבני ברק	נובמבר 2017 ואילך	סמינר הקיבוצים	19 מפגשים פעם בשבועיים בין השעות 18:15-21:30	אסתי ברבש 03-5125764

הטיפול הישיר באדם המזדקן עם מש"ה

❖ היקף : 76 ש"ש

❖ קהל היעד : מדריכים ומטפלים ממסגרות היום לבוגרים בקהילה במחוז צפון

❖ דמי השתתפות : 150 ₪

❖ על הקורס :

להזדקנות אוכלוסיית האנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית השלכות על מערכות רבות, החל מהמשפחה המתמודדת עם מצבים חדשים וכלה בתפקודם של הקשישים בתחומי התעסוקה והבריאות. מערך השירותים לאוכלוסייה זו צריך להיערך לנסיבות משתנות אלו וכמו כן, מצבים אלו דורשים ידע מקצועי ומיומנויות מותאמות לצרכי האוכלוסייה המזדקנת.

❖ הקורס יעסוק בנושאים הבאים :

- ✓ הכרות עם מושגים בסיסיים בעולם הזקנה
- ✓ תפישות ועמדות של היחיד כלפי הזקנה והשלכותיהן עם עבודה עם אנשים זקנים עם מש"ה
- ✓ תיאוריות פסיכולוגיות וחברתיות של הזדקנות
- ✓ בריאות וחולי בזקנת האדם עם מש"ה
- ✓ התמודדות עם אובדנים בזקנה
- ✓ זכויות הזקן בישראל והשירותים לזקנים עם מש"ה
- ✓ תעסוקת קשישים ותעסוקה רלבנטית לזקנים עם מש"ה
- ✓ הרשת החברתית של הקשיש עם מש"ה
- ✓ התאמת הסביבה הפיזית הקשיש והכרות עם טכנולוגיה מסייעת
- ✓ היבטים של תפקידי המטפלים העיקריים

✦ במסגרת הקורס יידרש המשתתף להגיש עבודת גמר

✦ במסגרת הקורס יתקיים סיור

✦ הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מרכז אשל להשתלמות והדרכה ע"ש גליקמן, קריית ביאליק	מדריכים ומטפלים מרצף השירותים לבוגרים במחוז צפון	נובמבר 2017 ואילך	מרכז גליקמן, אשל	14 מפגשים אחת לשבועיים בין השעות 9:00-14:00	תמי רייזנר 04-8619164

הכרות עם עולם המש"ה

❖ **היקף :** 30 ש"ש

❖ **קהל היעד :** מדריכים, מתנדבים וחונכים ממסגרות היום בקהילה **בבני ברק ובערד**

❖ **עלות :** 150 ₪

❖ **על המפגשים :**

מטרת המפגשים הינה הקניית מושגי יסוד בתחום הטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית, הכרת מאפיינים פסיכולוגיים, חברתיים של אוכלוסייה עם מוגבלות שכלית התפתחותית.

תכנים מרכזיים :

- ✓ מבוא למוגבלות שכלית התפתחותית, אטיולוגיה ותסמונות.
- ✓ עמדות אישיות, ערכים מובילים בטיפול; רצף שירותים
- ✓ מבוא לתקשורת ותקשורת תומכת וחליפית
- ✓ מבוא להתנהגות מאתגרת
- ✓ האדם הטיפולי – סיעודי / סנגור עצמי ואיכות חיים
- ✓ פנאי מותאם לאוכלוסייה עם מש"ה

★ **המפגשים אינם מוכרים לגמול השתלמות**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מע"ש שיח סוד, בני ברק	מדריכים ממסגרות היום בבני ברק	דצמבר 2017 ואילך	מכון טראמפ	6 מפגשים, אחת לשבועיים שלוש שעות בין השעות 17:30-21:30	אסתי ברבש 03-5125764
בית המתנדב, ערד	מדריכים, מתנדבים וחונכים ממסגרות רב נכותיות בערד	נובמבר 2017 ואילך	מכון מגיד	6 מפגשים, אחת לשבועיים בין השעות 12:00-16:00	אמג'ד דאלשה 08-9572711

תהליכי תקשורת ותקשורת תומכת וחליפית (תת"ח)

❖ היקף : 76 ש"ש

❖ קהל היעד : מדריכים ומטפלים מרצף השירותים בקהילה במחוז דרום, באשדוד ובתל שבע

❖ דמי השתתפות : 150 ₪

❖ על הקורס :

מטרות הקורס:

חשיפה לחשיבותה של תקשורת, והשפה המילולית והבלתי מילולית. הכרות עם לקויות בתקשורת והשפעתן על איכות חייו של האדם עם מש"ה לאורך חייו ובזקנתו. הכרות עם מאפיינים ואופנים תקשורתיים, במגוון שימושים והתאמות. תקשורת מיטבית ועזרי תת"ח ככלי עזר לשיפור איכות חייו של האדם הלא מילולי עם המש"ה. הכשרת המדריך/ מטפל להתאמת הסביבה למשתמש לצורך שיפור יכולות התקשורת (הושבה, ראייה, תפקודו במרחב, וכד') בניית תפקידו של המדריך/ מטפל כתומך תקשורת יעיל, תוך העצמתו בתפקידו.

תכנים מרכזיים בקורס :

התפתחות שפה נורמלית ואב נורמלית; תקשורת בין אישית מילולית ולא מילולית. לקויות בתקשורת והשפעתן על איכות חיים ; שפת גוף, סימנים וג'סטות, סמלים, תמונות וציורים. תת"ח כאמצעי הבעה :

שימוש ובניית לוחות תקשורת, שימוש ובניית פלט קולי; הכרות עם תוכנות ייעודיות הכרות והתנסות בעבודה עם אייפד ככלי תקשורת שימוש בציוד הפעלה : במתגים, ג'ויסטיק ועוד שימוש בתת"ח והקשר עם משפחת מקבל השירות- הדרכה ומשמעות

✦ במסגרת הקורס יידרש המשתתף להגיש עבודת גמר

✦ במסגרת הקורס יערך סיור

✦ הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מרכז סטארט אפ באר-שבע	מדריכים מטפלים ממסגרות היום במחוז דרום	נובמבר 2017 ואילך	מכון טראמפ	12 מפגשים אחת לשבועיים, בין השעות 9:00-14:15	אדווה אהודה גמליאל 08-9572714
מכללת לפיד אשדוד	מדריכים מטפלים ממסגרות היום באשדוד	נובמבר 2017 ואילך	מכון טראמפ	12 מפגשים אחת לשבועיים, בין השעות 13:00-18:00	שרה גורפינקל 02-5085347
הקריה החינוכית, תל שבע	מדריכות, סייעות ואימהות מהקריה בתל שבע	נובמבר 2017 ואילך	מכון מגיד	16 מפגשים אחת לשבועיים בין השעות 8:30-12:30	אדווה אהודה גמליאל 08-9572714

גישות קבוצתיות להפעלה בחדר סנוזלן

❖ **היקף :** 68 ש"ש

❖ **קהל היעד :** מדריכים ומטפלים ממסגרות היום בהקהילה **מאזור השפלה**

❖ **דמי השתתפות :** 150 ₪

❖ **על הקורס :**

במסגרות רבות הוקמו חדרי סנוזלן. על מנת שהטיפול והשימוש בחדרים אלה יהיה אופטימלי, יש להקנות למטפלים ידע אודות פילוסופיית הטיפול בגרייה רב חושית מבוקרת- הסנוזלן, ולאפשר למטפלים להכיר את חשיבות העבודה בסביבה מותאמת וגישת "המטפל המאפשר". מטרת הקורס לתת מענה לנושאי הפנאי ופעילות הפוגה ליחיד ולקבוצה, לקדם את הידע של המשתלמים אודות מהותו ויתרונותיו הטיפוליים של חדר הסנוזלן, וכן להכשיר את המשתלמים לביצוע עבודה קבוצתית בסנוזלן לאנשים עם מש"ה.

תכנים עיקריים :

- ✓ רציונל והיסטוריה של הסנוזלן
- ✓ המטפל המאפשר
- ✓ עיבוד חושי, סנוזלן ותקשורת בינאישית, מוסיקה ותנועה בסנוזלן, הרגש שעומד מאחורי התנועה
- ✓ עקרונות ויסודות בעבודה בקבוצה, קבוצות סנוזלן.
- ✓ מימוניות מוטוריות, רגשיות, וקוגניטיביות במסגרת עבודה קבוצתית בחדר סנוזלן

אופן הלמידה: 56 שעות תיאוריה והתנסות 12 שעות של הדרכה מעשית בשטח, בקבוצות קטנות.

✦ **במסגרת הקורס יידרש המשתתף להגיש עבודת גמר**

✦ **הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מרכז יום לילך, אשדוד	מדריכים ומטפלים מרצף מסגרות היום בקהילה מאזור השפלה	נובמבר 2017 ואילך	מכון טראמפ	9 מפגשים, פעם בשבועיים 16:00-20:30 ועוד 4 מפגשי הדרכה מעשית בני 3 ש'	שרה גורפינקל 02-5085347

מיומנויות הפעלה בתחומי העשרה ופנאי

ונושאים נוספים

❖ היקף : 76 ש"ש

❖ קהל היעד : מדריכים ומטפלים ממסגרות היום בקהילה באילת

❖ דמי השתתפות : 150 ₪

❖ על הקורס :

מטרות הקורס :

להעלות את המודעות בקרב המדריכים והמטפלים לאיכויות הייחודיות של הפנאי; רכישת מיומנויות הדרכה בסיסיות בתחומי העשרה והפנאי הרלוונטיים לאוכלוסייה עם מוגבלות שכלית; להיחשף למגוון פעילויות העשרה ופנאי על מנת להרחיב את רפרטואר המדריכים בתחום ולהעשיר את הצוותים בתחומי ידע נוספים.

תכנים מרכזיים בקורס :

פנאי - כחוויה האישית, פנאי ואיכות חיים, עקרונות הפנאי : בחירה חופשית, גיוון, ניסוי וטעייה, הנאה וטיפוח; התנסות חווייתית בתחומי הפנאי: אמנות פלסטית, משחקיה, משחקי חברה ונופש פעיל, בישול וגיוון, משחקי דרמה, צילום, הומור, תנועה וכד' **נושאים נוספים** - עבודת צוות, תוכניות אישיות, עבודה עם משפחות.

✦ במסגרת הקורס יידרש המשתתף להגיש עבודת גמר

✦ במסגרת הקורס יערך סיור

✦ הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
קמפוס אילת	מדריכים ומטפלים מרצף השירותים באילת	דצמבר 2017 ואילך	מכון טראמפ	8 מפגשים מפוצלים לשניים: 4 שעות בימי חמישי אחה"צ, ו4 בימי שישי בבוקר	ליז דויד 08-9572709

משפחתו של האדם עם המש"ה

❖ היקף : 60 ש"ש

❖ קהל היעד : מדריכים ממסגרות הקהילה במזרח ירושלים

❖ עלות : 150 ₪

❖ על הקורס :

משפחתו של האדם עם מש"ה מתמודדת עם מורכבות רבה לאורך מעגלי החיים. מגוון רחב של קשיים, הנובעים מהולדה וגידול של ילד עם מש"ה אשר נוגעים לגידול הילד, לקשר הזוגי, למערכת היחסים עם האחים ובני המשפחה המורחבת, וכמובן, לרשת החברתית ולמערכות שונות כגון : צוותים טיפוליים ואנשי חינוך בבית הספר, במסגרות תעסוקה, דיור וכו'.

מטרות הקורס -

- ✓ הכרת מעגל החיים של המשפחה ומקומם של ההורים, האחים והסבים בה;
- ✓ פיתוח מודעות ורגישות לתהליכים כלליים במשפחת הילד ולקשר דיפרנציאלי עם המשפחה בגילאים שונים
- ✓ הקניית כלים לפיתוח תקשורת מועילה.

תכנים עיקריים -

- ✓ המערכת המשפחתית המורחבת, מעגל החיים ומעברים;
- ✓ 'הקול ההורי' – מגוון דרכי התמודדות, חוויית המפגש עם הורי הילדים/הבוגרים
- ✓ התחברות לפן האישי-מקצועי ומשמעות השותפות עם ההורים מול צרכי הילד וקידומו;
- ✓ דילמות שכיחות ביחסים עם ההורים
- ✓ תקשורת בינאישית
- ✓ עבודה בצוות
- ✓ היכרות עם כלים לפתרון קונפליקטים

✦ במסגרת הקורס יידרש המשתתף להגיש עבודת גמר

✦ הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מרכז פסגה, מזרח ירושלים	מדריכים ממסגרות היום בקהילה ממזרח ירושלים	דצמבר 2017 ואילך	מכללת דוד ילין	12 מפגשים אחת לשבוע בין השעות 08:30-13:00	הודא אבו סואי 02-5085347

סדנאות "תראו אותי!"

העלאת המודעות להופעה חיצונית בקרב אנשים עם מש"ה

- ❖ **היקף :** 20 ש"ש
- ❖ **קהל היעד :** מדריכים, מקבלי שירות ומשפחות במסגרות התעסוקה.
- ❖ **דמי השתתפות :** 1,000 ₪ למסגרת
- ❖ **על התוכנית :** לנראותו של אדם, השפעה מרחיקת לכת ומחוללת פלאים על היחס של העולם כלפיו ועל היחס שלו לעצמו. בפי חז"ל: "כבודו של אדם בגדו" – שמות רבה י"ח. אנשים עם מוגבלות שכלית מזהים לא פעם בשל המראה השונה והלא מטופח שלהם. הדבר נובע מסיבות מגוונות ביניהן חוסר מודעות אישי, הורי וכד'; חוסר הקפדה ועקביות בנושא היגינה; רצון של המטפלים בהם לגונן עליהם; חיסכון כספי, ועוד.
- ❖ **מטרות התוכנית:**
העלאת המודעות לשיפור ההופעה החיצונית של מקבלי השירות, בקרב האנשים עצמם, הצוותים והמשפחות, במטרה לעודד הסתכלות שוויונית וכדי לקדם את שילובם במארג החיים החברתי והתעסוקתי, תוך חיזוק דימויים העצמי.
- ❖ חיזוק המסגרת כמקום בעל קוד לבוש הולם. קביעת מדדים אובייקטיביים בנושא ההופעה החיצונית בהקשר התעסוקתי/ פנאי וכד'.

✦ **הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות**

✦ **סדנאות אלה מיועדות לצוות וחניכי המסגרת בלבד**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מע"ש רכסים	צוות המסגרת, מקבלי שירות ומשפחות	יקבע בהתאמה עם המסגרת	רותי טרבס	תקבע בתאום עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש מארג כפר ורדים	צוות המסגרת, מקבלי שירות ומשפחות	יקבע בהתאמה עם המסגרת	רותי טרבס	תקבע בתאום עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש אחיקם ת"א	צוות המסגרת, מקבלי שירות ומשפחות	יקבע בהתאמה עם המסגרת	רותי טרבס	תקבע בתאום עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש מרכז קשת חולון	צוות המסגרת, מקבלי שירות ומשפחות	יקבע בהתאמה עם המסגרת	רותי טרבס	תקבע בתאום עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת

"תראו אותי!" - המשך

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מע"ש ראשון לציון	צוות המסגרת, מקבלי שירות ומשפחות	יקבע בהתאמה עם המסגרת	רותי טרבס	תקבע בתאום עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש שיח סוד (בנות) ירושלים	צוות המסגרת, מקבלי שירות ומשפחות	יקבע בהתאמה עם המסגרת	רותי טרבס	תקבע בתאום עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
רב נכותי אופק, קריית מלאכי	צוות המסגרת, מקבלי שירות ומשפחות	יקבע בהתאמה עם המסגרת	רותי טרבס	תקבע בתאום עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
רב נכותי דימונה	צוות המסגרת, מקבלי שירות ומשפחות	יקבע בהתאמה עם המסגרת	רותי טרבס	תקבע בתאום עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
טרם נקבע	צוות המסגרת, מקבלי שירות ומשפחות	יקבע בהתאמה עם המסגרת	רותי טרבס	תקבע בתאום עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת

קורסי התערבות מכילה

❖ **היקף :** 61 ש"ש

❖ **קהל היעד :** צוותים ממסגרות היום בקהילה

❖ **דמי השתתפות :** 100 ₪ למשתתף

❖ **על הקורס :**

ילדים ובוגרים רבים עם מוגבלות שכלית התפתחותית מתמודדים עם בעיות התנהגות לצד הקושי האינטלקטואלי. התפרצויות והתנהגויות מסכנות, עלולות להכניס את כל הסביבה למצב חירום.

מטרת הלמידה היא לצמצם את "מצבי החרום", הן מבחינת העוצמות האובייקטיביות של ההתפרצויות והן מבחינת החוויה של הנוכחים.

על פי גישת ההתערבות המכילה, ניתן להתמודד עם ההתנהגות המאתגרת תוך כדי שמירה על כללים בסיסיים של מוסר, חמלה אנושית ונורמות טיפוליות, ולסיים את האירוע במינימום זמן ובדרך המכבדת את המתפרץ, אשר אינה משאירה אצלו משקעים ומפחיתה את הסיכוי להתפרצויות נוספות.

מטרת התוכנית:

להעניק כלים פיזיים ומנטאליים לאנשי הצוות כדי להרגיע את עוצמות התגובה של המטופל על מנת להפחית במספר ההתפרצויות, אורכן ותדירותן, ולהכשיר את הצוות לפתרון יעיל ומכיל תוך שימוש מינימאלי בהתערבות פיזית.

✦ **הקורס אינו מוכר לגמול השתלמות**

✦ **קורס פנים מסגרותי המיועד לצוות המסגרת בלבד**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מע"ש ראמה בית ג'ן, וחורפיש	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש תעשייתי פת"מ	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת

התערבות מכילה- המשך

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מע"ש אוהל שרה, בני ברק	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
יוש"א ביה"ס אנו ת"א	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
יוש"א חטיבת השלום, פ"ת	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש אלווין אשקלון	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
יוש"א עזרת אחים בית שמש	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
יוש"א עלה נגב	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מרכז יום לקיה ומע"ש כסייפה	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מרכז יום גנאור קריית אתא	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
טרם נקבע	צוות המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	התערבות מכילה	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת

סדנאות סנגור וייצוג עצמי למסגרות

❖ **היקף :** 47 ש"ש

❖ **קהל היעד :** צוותים וחניכים במסגרות היום לגילאי 21 + בקהילה

❖ **דמי השתתפות :** 100 ₪

❖ **על הסדנה למרכזי התעסוקה:**

מטרת הסדנה להקנות לצוות המסגרת ונציגי מקבלי השירות הכרות עם מושגי יסוד בסנגור וייצוג עצמי, למידה של עקרונות וערכים בתפיסת העולם המונחת בבסיס הסנגור העצמי לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, ופיתוח תכנית עבודה הנגזרת מעקרונות אלו. **תכנים מרכזיים :** הסדנה תעניק ידע בנושאים כגון : הגדרת סנגור עצמי, סוגי מסנגרים, בחינת עמדות אישיות ומקצועיות בנושאים רחבים הקשורים לעולם התוכן של סנגור עצמי לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. במהלך הסדנה נקדיש זמן לדין במקרים ובדילמות הקשורות ליישום הגישה. הסדנה היא חווייתית ותכלול התנסויות אישיות וקבוצתיות. כחלק אינטגרלי מיישום התכנית תינתן הדרכה וליווי בהקמת קבוצת מסנגרים עצמיים מקרב מקבלי השירות במסגרת

❖ **על הסדנא למרכזי יום טיפוליים סיעודיים:**

הסדנא מיועדת לצוותי המרכזים ויישמו בה דגש על הזכות לאיכות חיים, למידת מיומנויות תקשורתיות חלופיות לדיבור, ומיומנויות מיוחדות להצגת בחירות לניהול עצמי של פעילויות יום יומיות. יושם גדש על פיתוח תכנית ייצוג עצמי אישית מותאמת לכל מקבל שירות. **מטרת הסדנא** לקדם התייחסות פרטנית לכל אדם- מורכב ככל שיהיה- על מנת להפכו שותף לחייו, לקבל מידע, להחליט החלטות ולייצג עצמו כמיטב יכולתו. **תכנים מרכזיים :** זהים לסדנת מרכזי התעסוקה. **דרכי ההטמעה** יהיו באמצעות הדרכות פרטניות לצוות, לאחר תצפיות ודיונים שיתקיימו בסוגיות שיעלו בתצפיות, וע"פ צרכיהם הספציפיים של מקבלי השירות.

★ **הסדנאות אינן מוכרות לגמול**

★ **סדנאות אלו מיועדות לצוות וחניכי המסגרת בלבד**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מרכז יום בנות, שיח סוד ירושלים	צוות וחניכי המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	מאיה גולדמן	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
רב נכותי גוונים שדרות	צוות וחניכי המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	מאיה גולדמן	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת

סגור עצמי - המשך

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מרכז יום בית עמיחי, הוד השרון	צוות וחניכי המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	מאיה גולדמן	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש רמלה	צוות וחניכי המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	עפרה ברגר	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
מע"ש פתח תקווה	צוות וחניכי המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	עפרה ברגר	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת
טרם נקבע	צוות וחניכי המסגרת	יקבע בהתאמה עם המסגרת	טרם נקבע	תקבע בהתאמה עם המסגרת	באמצעות מנהל המסגרת

מיומנויות ניהול למנהלי מרכזי שירות משלים למשפחה

❖ היקף : 78 ש"ש

❖ קהל היעד : מנהלי מרכזי שירות משלים למשפחה מכל רחבי הארץ

❖ עלות: 150 ₪

❖ על הקורס :

מטרות :

- ✓ הקניית ידע וכלים מקצועיים אשר יסייעו למנהלים לטייב ולמצב את השירות המשלים ברשויות המקומיות
- ✓ הקניית מיומנות ניהול מגוונות אשר יסייעו למנהלים בעבודתם המורכבת
- ✓ העמקת ההכרות עם תכנים מתחום הרווחה והעבודה הקהילתית

תכנים עיקריים :

- ✓ מושגים עדכניים מעולם המוגבלות
- ✓ משפחתו של האדם עם המוגבלות
- ✓ תקשורת בין אישית מילולית ושאינה מילולית
- ✓ ניהול והנעת צוות
- ✓ עבודה בסביבה מרובת ממשקים
- ✓ ניהול קונפליקטים
- ✓ קבלת החלטות והצבת יעדים
- ✓ ניהול משא ומתן
- ✓ שיווק והסברה
- ✓ בניית תוכנית עבודה מתוקצבת
- ✓ מיפוי, גיוס ואיגום משאבי קהילה

דרכי ההוראה יכללו תיאוריה והתנסות סדנאית חווייתית, העלאת סוגיות ודילמות מהשטח תוך למידת עמיתים.

✦ המפגשים אינם מוכרים לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
המכללה למנהל, אלי ויזל 2 ראשל"צ	מנהלי מרכזי שירות משלים למשפחה	פברואר 2018 ואילך	המכללה למנהל	13 מפגשים בין השעות 09:30-14:30	טפסי רישום ומידע ישלחו בהמשך

התמחות בהנגשה קוגניטיבית- לימודי המשך למורשי נגישות השירות

❖ היקף : 50 ש"ש

❖ קהל היעד : מורשי נגישות השירות הרשומים/ות בפנקס המורשים לנגישות השירות.

❖ עלות : 2,900 ₪*.

❖ על הקורס-

קורס מסחרי, אשר מטרתו לקדם הכרות מעמיקה עם תחום ההנגשה הקוגניטיבית בקרב מורשים לנגישות השירות, על מנת שישמשו כחוד החנית בקידום הנגישות עבור אנשים עם מוגבלות קוגניטיבית.

בקורס יוצגו דוגמאות לפרויקטים שבוצעו, יערכו התנסויות בשטח ויתקיימו מפגשים עם האנשים עצמם. יוענקו כלים לביצוע סקר נגישות שירות מעמיק בהיבטים הקוגניטיביים ותיערך היכרות עם ה"רמפות הקוגניטיביות" לשירות נגיש ולמתן המלצות ליישום בתחום זה. שותפים לייזומו ומימונו של הקורס : קרן שלם, מנהל מוגבלויות- משרד העבודה והרווחה, מסד נכויות- ג'וינט ישראל, הקרן לפיתוח שירותי נכים-ביטוח לאומי, נציבות שוויון אנשים עם מוגבלויות- משרד המשפטים, והקרית האקדמית אונו.

תכנים עיקריים:

- ✓ הכרות עם החסמים העיקריים בתחום ההנגשה הקוגניטיבית
- ✓ הנגשה קוגניטיבית במרחבי שירות שונים: דרישות החוק (תקנות ותקנים), צרכי האוכלוסייה, עקרון הרצף בהנגשה קוגניטיבית
- ✓ הנגשה קוגניטיבית של תקשורת ומידע: הנגשה לשונית, אמצעים להעברת מידע
- ✓ אתיקה וזכויות יוצרים
- ✓ כלים יישומיים והנחיות לבדיקת שירות לאנשים עם מוגבלות קוגניטיבית: היבטים קוגניטיביים בסקר נגישות, דוגמאות יישומיות מהשטח, אתיקה מקצועית

✦ המפגשים אינם מוכרים לגמול השתלמות

✦ במסגרת הקורס יתקיים סיור מונחה

✦ הלומדים יגישו פרויקט גמר

* קרן שלם תעניק מלגה ע"ס 500 ₪ לכל אחד משתתפי הקורס.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
קמפוס אור יהודה, של הקרית האקדמית אונו	מורשי נגישות השירות הרשומים בפנקס המורשים לנגישות השירות	ספט' 2017 ואילך	הקרית האקדמית אונו	10 מפגשים	ענת רייך anat.reich@ono.ac.il

סוגיות בטיפול באנשים עם מש"ה

- ❖ **היקף :** 56 ש"ש
- ❖ **קהל היעד :** עו"ס ממחלקות רווחה ברשויות מקומיות, ארגונים ועמותות העוסקים בעבודה עם אוכלוסייה עם מוגבלות שכלית התפתחותית **במחוז דרום**.
- ❖ **עלות הקורס :** ₪ 150
- ❖ **מטרות הקורס :**
 - ✓ מתן כלים לעו"ס בהתערבותו במשפחות להם בן משפחה עם מש"ה.
 - ✓ העמקת הידע אודות אנשים עם מש"ה משלב האבחון, דרך תהליך ההתבגרות ולאורך חייהם.
- ❖ **תכנים מרכזים :**
 - ✓ התפתחות תקינה והתפתחות חריגה בגיל הרך - איתור, זיהוי וטיפול
 - ✓ קבוצת השווים לעומת סביבה רגילה - יתרונות וחסרונות
 - ✓ תפיסות חדשות להערכות תפקודיות
 - ✓ הכרות עם מנהל מוגבלויות
 - ✓ אבחנה מבדלת ואבחנה כפולה
 - ✓ מעגל חיי המשפחה
 - ✓ מעברים ומשברים (כולל התייחסות לזוגיות - השפעת לידת ילד עם צ"מ על הזוגיות)
 - ✓ שיטות התערבות במשפחות בשעת משבר
 - ✓ המשפחה המורחבת
 - ✓ סודות ושקרים במשפחה - דינמיקה והתמודדות עם סוד
 - ✓ התפתחות מינית חברתית של האדם עם מש"ה
 - ✓ מודלים בתחום החברתי מיני - מרחבים חברתיים; זהות עצמית ופיתוח קשרי חברות - בחירה ועצמאות
 - ✓ זוגיות, נישואים והורות בקרב אנשים עם מש"ה
 - ✓ מצבי סיכון והתנהגות מאתגרת בתחום המיני

✦ **במסגרת הקורס ידרשו התלמידים להגיש עבודת גמר**

✦ **הקורס מוכר לגמול השתלמות**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
המרכז לטיפול בילד ובמשפחה, רח' יעקב דורי ב"ש	עו"ס כמצוין מעלה	ינואר 2017 ואילך	ביה"ס המרכזי לעובדים בשירותי הרווחה	9 מפגשים אחת לשבועיים בין השעות 09:00-14:30	טפסי רישום ומידע ישלחו בהמשך אדווה אהודה גמליאל

התערבות במשפחות למתבגרים עם מש"ה שלב ב'

❖ היקף : 40 ש"ש

❖ קהל היעד : בוגרי שלב א' של קורס זה- עו"ס ממחלקות רווחה, עו"ס בתי ספר, עו"ס ארגונים המפעילים מרכזי תעסוקה והשמה **ממחוז ירושלים**.

❖ עלות הקורס : ללא

❖ על הקורס :

- ✓ פיתוח מומחיות בטיפול במשפחה במצבי מעבר מילדות לבגרות
- ✓ פיתוח תפיסת עבודה משולבת של כל העוסקים בטיפול במתבגרים עם נכות התפתחותית ובני משפחותיהם- יצירת רצף טיפולי, פיתוח תפיסת המשפחה כשותפה מרכזית בתהליך הטיפול.
- שלב ב' יהווה המשך העמקה והרחבת הנלמד בשלב א'.

❖ תכנים מרכזיים לשלב ב':

- ✓ רב תרבותיות ושונות
- ✓ הדרכה הורית בנושאי מיניות בריאה, חברות, פגיעות, ועוד
- ✓ עבודה רב מערכתית

✦ היקף השעות כולל שעות תיאוריה ושעות פרקטיקום

✦ שעות הקורס מוכרות לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
ויצ"ו, רח' החלוץ 45, ירושלים	עו"ס כמצוין מעלה	אוקטובר 2017	ביה"ס המרכזי לעובדים בשירותי הרווחה	7 מפגשים אחת לשבועיים בין השעות 09:00-14:30	טפסי רישום ומידע ישלחו בהמשך הודא אבו סואי 02-5085347

התערבות במשפחות לילדים עם מוגבלות שכלית בגיל הרך

שלב ב'

- ❖ **היקף :** 40 ש"ש
 - ❖ **קהל היעד :** בוגרי שלב א'-עו"ס העוסקים בתחום הגיל הרך במחוז מרכז כולל : עו"ס מהרשויות המקומיות, מעונות היום השיקומיים, המרכזים להתפתחות הילד של קופות החולים ומבתי החולים. עדיפות לעובדים עם ניסיון של שנתיים ומעלה, **ממחוז מרכז**.
 - ❖ **עלות הקורס :** ללא
 - ❖ **מטרות הקורס :**
 - ✓ פיתוח מומחיות בטיפול במשפחה במצבי מעבר ומשבר עקב לידת ילד עם נכות התפתחותית.
 - ✓ פיתוח תפיסת עבודה משולבת של כל העוסקים בטיפול בילדים בגיל הרך עם נכות התפתחותית ובני משפחותיהם- יצירת רצף טיפולי, פיתוח תפיסת המשפחה כשותפה מרכזית בתהליך הטיפול.
 - ❖ **תכנים מרכזים לשלב ב' :**
 - ✓ זוגיות לאור התמודדות עם לידה וגידול ילד עם מש"ה
 - ✓ אחאות, והמשפחה המורחבת לאור התמודדות עם לידה וגידול ילד עם מש"ה
 - ✓ Case Manager ועבודה רב מערכתית
- + **היקף השעות כולל שעות תיאוריה ושעות פרקטיקום**
- + **שעות הקורס מוכרות לגמול השתלמות**

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
ביה"ס המרכזי, לעובדי רווחה, הדר דימול, ר"ג	עו"ס כמצוין מעלה	אוקטובר 2017	ביה"ס המרכזי לעובדים בשירותי הרווחה	7 מפגשים אחת לשבועיים בין השעות 09:00-14:30	טפסי רישום ומידע ישלחו בהמשך אירית חן 03-5125737

היכרות עם עולם המוגבלות השכלית למתנדבים

- ❖ **היקף :** משתנה בהתאם לצרכי המסגרות והרשויות
- ❖ **קהל היעד :** מתנדבים העוסקים בהדרכה ובלווי של ילדים נערים ובוגרים עם מוגבלות שכלית התפתחותית במסגרות השונות בקהילה, במבשרת ציון ובמועצה אזורית מטה בנימין.
- ❖ **דמי השתתפות :** משתנה בהתאם למסגרות השונות.
- ❖ **על ההשתלמות :**
זהו קורס מבוא המיועד להקנות בסיס לעוסקים בתחום.
מטרת ההשתלמות הינה הקניית מושגי יסוד בתחום הטיפול באדם עם מוגבלות שכלית, הכרת מאפיינים פסיכולוגיים, חברתיים של אוכלוסייה עם מוגבלות שכלית התפתחותית והכרת הערכים המנחים את הטיפול באוכלוסייה.

➤ ההשתלמות אינה מוכרת לגמול השתלמות

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מבשרת ציון	מתנדבי שנת שירות	נובמבר 2017 ואילך	מכון טראמפ	6 מפגשים בימי ג' בין השעות 09:00-13:00	תמר להבי 02-5650141
מועצה אזורית מטה בנימין	מתנדבים צעירים	נובמבר 2017 ואילך	מכללת דויד ילין	4 מפגשים בשעות אחה"צ/ערב	ענבל לוריא 02-5085387

אבחנה כפולה –

אנשים המתמודדים עם מוגבלות שכלית והפרעה נפשית

❖ היקף : 28 ש"ש

❖ קהל היעד : סטודנטים לתואר שני מתחומי הרוחה, הבריאות והחינוך, אוניברסיטת חיפה.

❖ על הקורס :

אוכלוסיית האנשים המתמודדים עם אבחנה כפולה- מש"ה והפרעה נפשית, מוערך בכ- 40% מכלל האנשים עם מש"ה. מש"ה מעלה את הסיכון להפרעות נפשיות פי ארבעה ומלווה בצמצום פעילות יומיומית, ביחסי אנוש ובאפשרויות להגשמה עצמית. באופן פרדוקסלי, הסיכון המוגבר מלווה בנגישות פחותה של שירותי בריאות נפש.

מטרות הקורס : להעלות את המודעות ולקדם בקרב נותני שירותים בתחום בריאות הנפש ידע והבנה של האתגרים הנפשיים, הרגשיים והחברתיים של אנשים עם אבחנה כפולה.

במהלך הקורס הסטודנטים :

- ✓ ייחשפו לחשיבות הנושא של אבחנה כפולה, כולל קידום עמדות חיוביות בהתייחס לאפשרויות השיקום וההשתלבות בקהילה של אנשים עם אבחנה כפולה.
- ✓ ילמדו אודות התופעה של אבחנה כפולה, כולל זיהוי סימפטומים, האתגרים והצרכים של אנשים עם אבחנה כפולה.
- ✓ ילמדו דרכי התמודדות עם אבחנה כפולה, כולל התאמת התערבויות פסיכו-חינוכיות קיימות.

מתכונת ההוראה- ישולבו בקורס מרצים ואנשי מקצוע מתחומים מגוונים, כמו כן, בשיעורים ישלבו דיונים כיתתיים, צפייה בסרטים וניתוחי מקרים.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
אוניברסיטת חיפה	סטודנטים לתואר שני מתחומי רוחה, בריאות חינוך, שומעים חופשיים מתחום הטיפול באדם עם מש"ה	סמסטר א' תשע"ח 25.10.17	אוניברסיטת חיפה, החוג לבריאות נפש קהילתית בשיתוף מכון טראמפ, בית איזי שפירא	ימי ד' 10:00-12:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122 דקלה שמילוביץ אוני' חיפה 04-8240285

תזונת האדם עם הצרכים המיוחדים

❖ **היקף: 28 ש"ש**

❖ **קהל היעד:** סטודנטים לתואר ראשון בחוג למדעי התזונה, האוני' העברית, הפקולטה לחקלאות, רחובות.

❖ **על הקורס:**

שנה רביעית לקורס ייחודי בתחומו. הקורס בשיתוף יחידת הבריאות של האגף לטיפול באדם עם מש"ה במשרד הרווחה ובתמיכת קרן שלם. אוכלוסיית בעלי צרכים מיוחדים, הינה אוכלוסייה החשופה לריבוי בעיות הקשורות בתזונה מטעמים אורגניים וסביבתיים. יתר על כן, בעלי צרכים מיוחדים נוטים לפתח תחלואה נלווית הדורשת מצידה התערבות תזונתית. הטיפול התזונתי באוכלוסיות אלה נמצא יעיל וחיוני לשיפור המצב התזונתי-בריאותי, אולם הדרך להשגתו רוויה מכשולים ומהווה אתגר משמעותי עבור הדיאטנים.

❖ **מטרות הקורס:**

הבניית שינוי משמעותי בעמדות כלפי אוכלוסיית האדם עם מוגבלות שכלית ובעלי צרכים מיוחדים שיפור משמעותי בידע הכללי ובידע הקשור בנושאי תזונה ובריאות בקרב אוכלוסייה זו, מתן כלים בסיסיים לקראת הכשרה מעשית בתזונה קלינית, אשר יאפשר עבודה מקצועית וראויה של דיאטנים עם אוכלוסייה ייחודית זו, על גווניה השונים.

❖ **תכנים מרכזיים בקורס:**

הכרות לעומק את אוכלוסיית בעלי הצרכים המיוחדים מינקות ועד בגרות, הכרות עם מערך הטיפול התומך הרב מקצועי במוסדות השונים, באשפוז ובקהילה. הכרות עם ההיבטים השונים (אורגניים וסביבתיים) המשפיעים על תזונת האדם בעל הצרכים המיוחדים, הכרות עם מגוון הכלים לביצוע הערכה תזונתית אופטימאלית באוכלוסייה זו ובמצבים קליניים שונים. לימוד מערך הטיפול התזונתי במגוון בעיות שכיחותו אופייניות, חשיפה לפעילויות הקשורות בקידום בריאות בקרב אוכלוסיית בעלי צרכים מיוחדים.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
החוג למדעי התזונה, הפקולטה לחקלאות, רחובות	סטודנטים לתואר ראשון בחוג למדעי התזונה, שנה ג'	מסטר ב' תשע"ח 21.3.18	הפקולטה לחקלאות, רחובות	ימי ד' 13:15-15:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

האסתטיקה של המוגבלות- תיאוריות ופרטקיטות בתרבות, באומנות ובקולנוע

- ❖ **היקף:** 52 ש"ש
- ❖ **קהל היעד:** תלמידי האקדמיה לאומנות ועיצוב, **בצלאל**
- ❖ **על הקורס:** בחינת הקשר בין תרבות אמנות ומוגבלות, תוך שימת דגש על המוגבלות השכלית. בחינת היבטים של ביטויים של מוגבלות בראי ההיסטוריה של האמנות, בקולנוע, בפרסום, בעיצוב ובתקשורת; סקירת מכלול יצירות של אמנים עם מוגבלויות בכל תחומי האמנות; התנסות ביצירה מתוך מוגבלות ככלי ביטוי אמנותי
- ❖ **תכנים עיקריים:**

סמסטר א'-שעורי מבוא לנושא המוגבלות בראי ההיסטוריה בתרבות המערב ולאסתטיקה של המוגבלות; סקירת פרויקטים המקדמים אמנים עם מוגבלויות וקמפיינים ומחקר לשינוי עמדות, סקירת ההיסטוריה של המוגבלות באמנות, אמנות של יוצרים עם מוגבלות שכלית: המוגבלות בקולנוע ובתקשורת, השיגעון בקולנוע, הקשר בין אמנות גאונות ומוגבלות - בטהובן, סוויפט, ואן גוך ואחרים.

סמסטר ב' - סדנאות בהשראת המוגבלות: התנסות בציור ופיסול בכיסי עיניים, ציור בפה וברגל, מפגש ושיעור עם סהר פיק צייר עם תסמונת דאון ואמנים אחרים עם מוגבלויות נוספות, סיור ל"יד שרה" לבחינת עיצוב מוצרים לאנשים עם מוגבלויות; היצירה הקושי והכאב – מתן ביטוי יצירתי לתכנים אישיים של קשיים וכאב;
- ❖ **דרכי הוראה:** בסמסטר א' הוראה פרונטלית בלויית שימוש במגוון עזרים מהקולנוע הטלוויזיה האינטרנט והעיתונות, דיונים, וכתובת עבודה תיאורטית הנוגעת לתכני השיעור. בסמסטר ב' יתקיימו סדנאות מעשיות משולבות בעזרים מיוחדים להתנסות ביצירה מתוך מוגבלות ועבודה על פרויקט הגמר: יצירה משותפת עם יוצר עם מוגבלות. היצירות תוצגנה בתערוכה מסכמת של הפרויקט במהלך אוגוסט 2018.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
האקדמיה לאומנות ועיצוב, בצלאל	כלל הסטודנטים בבצלאל	סמסטר ב' תשע"ח 15.10.17	האקדמיה לאומנות ועיצוב, בצלאל	ימי א' 16:00-18:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

הטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית

- ❖ **היקף :** 30 ש"ש
- ❖ **קהל היעד :** סטודנטים לתואר ראשון ושני מהמחלקות השונות בפקולטה למדעי הבריאות באוניברסיטת אריאל.
- ❖ **על הקורס :**
אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית מהווים אוכלוסיית שוליים בחברה ולכן אינם מקבלים התייחסות שוויונית בתחומים רבים, ביניהם הטיפול הרפואי והטיפול בתחומי מקצועות הבריאות. **מטרת הקורס** לחשוף בפני סטודנטים שהינם אנשי טיפול עתידים, את עולמו של האדם עם המש"ה לעלות את המודעות לצרכיו הייחודיים, ולהקנות כלים לדרכי טיפול מיטביות. כל זאת על מנת לקדם את השירותים הניתנים לאוכלוסייה זו.
- ❖ **תכנים מרכזים :**
הגדרות ומושגי יסוד בנושא מש"ה, אטיולוגיה של מש"ה, תסמונות מוכרות עקרונות עבודה עם אנשים עם מש"ה, פיזיותרפיה, תזונה, וסיעוד מותאמים לאוכלוסייה תקשורת מותאמת כולל הנגשה קוגניטיבית ופישוט לשוני, ריפוי בעיסוק, הטיפול במוסיקה וטיפולים נוספים - הידרותרפיה, רכיבה טיפולית שילוב וההכלה בחברה של אנשים עם מש"ה הורות לילדים עם מש"ה מפגש עם אנשים עם מוגבלות התפתחותית סיוורים להכרת מסגרות של אנשים עם מש"ה

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
אוניברסיטת אריאל	סטודנטים לתואר ראשון ושני בפקולטה למדעי הבריאות	מסטר ב' תשע"ח 7.3.18	אוניברסיטת אריאל	ימי ג' 17:00-18:30	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

סנגור עצמי של ילדים ונוער עם מש"ה

- ❖ **היקף :** 30 ש"ש
- ❖ **קהל היעד :** סטודנטים לחינוך מיוחד, וסטודנטים בתוכנית הסבת אקדמאים, **המכללה האקדמית לחינוך גבעת וושינגטון.**
- ❖ **על הקורס :**
 הסנגור העצמי וההכוונה העצמית מהוות יעדים מרכזיים בחייהם של אנשים. עבור אנשים עם מוגבלות שכלית, פעולות אלה קשות במיוחד. ילדים ותלמידים אלו, מעצם מאפייניה הראשוניים והמשניים של הלקות, מתקשים לפתח את יכולת הכוונה עצמית ולסנגר על עצמם באופן יעיל בסביבה הבית ספרית, בסביבה המשפחתית ובקהילה.
- ❖ **מטרות הקורס :** קידום מודעות המורים והגננות העתידיים והקניית כלים בהוראה כדי שיוכלו לטפח ולפתח את מיומנויות ההכוונה העצמית והסנגור העצמי של תלמידים עם מוגבלות שכלית על מנת שיוכלו לקבל על עצמם את האחריות על חייהם, תוך ציפייה שיהיו שותפים פעילים להחלטות ולתוכניות הנוגעות להם, וידעו לייצג את עצמם ואת האינטרסים שלהם בבית הספר, במשפחה ובקהילה.
- ❖ **נושאים מרכזיים בקורס:**
 הגדרות עדכניות למוגבלות שכלית, הכרת מודל התמיכות הגדרת והתפתחות מושג הסנגור עצמי, הכוונה עצמית במשפחה בבית הספר ובקהילה, תפקיד המורה כמסנגר קהילתי
- ❖ **דרכי הוראה :** הרצאות, סדנאות לפיתוח מודעות עצמית, מפגש עם קבוצת מסנגרים עם מש"ה, סיורים במסגרות יום בקהילה.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
מכללת גבעת וושינגטון, קבוצת יבנה	כמצוין מעלה	סמסטר ב' תשע"ח 14.3.18	המכללה האקדמית לחינוך גבעת וושינגטון	ימי ד' 15:45-17:15	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

סנגור עצמי של ילדים ונוער עם מש"ה

❖ **היקף :** 60 ש"ש

❖ **קהל היעד :** מרכז השתלמויות למורות שע"י סמינר מרכז בית יעקב ירושלים

❖ **על הקורס :**

הקורס מכוון למורות, מפקחות ויועצות בתחום החינוך והחינוך המיוחד מהציבור החרדי בירושלים וברחבי הארץ. בוגרות הקורס תהיינה גרעין להובלת שינוי תפיסתי בתחום המודעות להעצמת אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית כמדברים בעד עצמם. אנשים עם מוגבלות הם חלק בלתי נפרד מכל חברה בה הם מצויים. אנשי המקצוע, ההורים והקהילה אמונים על סיוע, תמיכה וטיפול בהם מתוך רגשות של אהדה וחמלה. המודל החברתי מבקש להציע תובנות ותפיסות המדגישות את ההעצמה, יכולת הבחירה וזכותם של אנשים עם מוגבלות לעצב את חייהם בהתאם להעדפותיהם. תפקידה של החברה היא לתמוך בהגשמת את שאיפותיהם ורצונם.

❖ **תכנים:**

משתתפות הקורס תתוודענה לעקרונות הסנגור העצמי, באמצעות חוויה של היכרות אישית ושינוי תפיסתי במושגים של בחירה, אוטונומיה וזהות של אנשים עם מוגבלות, ותפעלנה להטמעתם בקרב מוסדות החינוך המיוחד והאוכלוסיות המשלבות בחינוך החרדי. תכני הקורס יעסקו ביישום תפיסת הסנגור של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, מיצוי זכויות המצויות בחוק, סנגור הורים ובני משפחה, התמודדות עם חסמים ייחודיים ועוד.

❖ **דרכי הוראה :**

הרצאות פרונטאליות, סדנאות פעילות, סיור שטח ומפגש עם נשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, קריאת חומר רקע ועבודה מסכמת.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
סמינר מרכז בית יעקב	כמצוין מעלה	סמסטר א' תשע"ח 25.10.17	מרכז ההשתלמויות, שע"י סמינר מרכז בית יעקב	ימי ד' 19:00-22:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

מיומנויות התערבות, למען אנשים עם מש"ה בגישת למידה משתפת, המבוססת על פתרון בעיות

❖ היקף : 56 ש"ש

❖ קהל היעד : סטודנטים לתואר ראשון בריפוי בעיסוק, אוני' חיפה

❖ על הקורס :

❖ **רציונל ומטרות** - לחשוף את הסטודנטים למפגש עם אנשים עם מוגבלות שכלית (מש"ה), בעיקרם בוגרים ומבוגרים ולמשוך אותם לעבוד בתחום; שיפור תהליך איסוף מידע, שינוי עמדות והעשרת ארגז הכלים והידע בדבר תכנון ויישום תכניות התערבות לאנשים עם מש"ה, ובכללם אנשים עם מוגבלות מורכבת ובני משפחה שלהם; חשיבה עצמאית על תיאורי מקרה והכנת תכנית התערבות; שיפור מיומנויות דיווח; שיפור מיומנות עבודה בצוות.

❖ **תכנים עיקריים** –

- ✓ הכרת המדיניות המסגרות וסל השירותים הקיים למען אנשים עם מש"ה.
- ✓ פישוט לשוני, ראיון ותקשורת מותאמת עם אנשים עם מש"ה.
- ✓ איסוף מידע וקביעת מטרת התערבות
- ✓ מפגשים וראיונות עם אנשים עם מש"ה והורים, כבסיס לתיאורי המקרה.
- ✓ הערכה והתערבות ברפוי בעיסוק – בגיל צעיר ובקרב בוגרים.
- ✓ הכנה לתעסוקה
- ✓ הכנת תכנית התערבות לתיאורי המקרה שפגשנו
- ✓ כתיבת דו"חות ותיעוד
- ✓ סיור במסגרת לא מוסדית

❖ **דרכי הוראה** –

- ✓ שעורים פרונטאליים והרצאות אורח
- ✓ עבודה בקבוצות ובחוליות קטנות, בגישת Project/problem based learning, בהנחית מרפאות בעיסוק.
- ✓ מפגשים עם אנשים עם מש"ה
- ✓ סיור במסגרת בקהילה – מגורים ו/או תעסוקה

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
אוני' חיפה	סטודנטים לתואר ראשון, שנה ג', החוג לריפוי בעיסוק	סמסטר א' תשע"ח 24.10.17	אוני' חיפה	ימי ג' 12:15-15:45	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

דרכי התערבות בעבודה עם אנשים עם מש"ה ומשפחותיהם

- ❖ **היקף :** 28 ש"ש
- ❖ **קהל היעד :** סטודנטים לתואר ראשון בעבודה סוציאלית, שנים ב' וג', האוניברסיטה העברית.
- ❖ **על הקורס :**
הקורס יעסוק בהכרות עם אוכלוסיית האנשים עם המש"ה ובני משפחותיהם..
- ❖ **מטרות הקורס :**
בשנים האחרונות העבודה עם אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית מתקבלת כתחום חשוב ומרכזי מאד בעבודה סוציאלית. מחויבותו המקצועית של העובד הסוציאלי הינה לתרום לאיכות החיים ורווחת האדם עם המוגבלות ובני משפחתו. העובד הסוציאלי מתבסס בעבודתו על העמדה הערכית העדכנית אשר מכירה בכוחות הפרט ומתמקדת בשיח זכויות של אנשים אלה. בסיוורים ובהרצאות נלמד על דרכי התערבות עם בעלי מוגבלות שכלית התפתחותית ועל דרכי התערבות עם בני משפחותיהם. נכיר את מעגל החיים המשפחתיים שמשתנה בלידת ילד עם מוגבלויות התפתחותיות ועד לאדם המבוגר המוגבל שכלית התפתחותית.
- ❖ **נושאים מרכזיים בקורס:**
היבטים רגשיים של האבחון גנטי בהריון ולאחר לידה, אחאות והורות לילד עם מש"ה, עמדות כלפי אנשים עם מש"ה, תהליך אבחון ורצף שירותים בקהילה.
- ❖ **דרכי הוראה :** הרצאות, סרטים, סיוורים, הכרות עם מספר מסגרות בירושלים, מרצים אורחים שהינם אנשי מקצוע שעובדים עם האוכלוסייה, מפגשים עם אנשים עם מש"ה ובני משפחה.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
ביה"ס לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית האוני' העברית	סטודנטים לתואר ראשון בעבודה סוציאלית, שנים ב' וג'	סמסטר ב' תשע"ח 20.3.18	האוניברסיטה העברית	ימי ג' 8:30-10:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

מוגבלות שכלית התפתחותית – היבטים אישיים, משפחתיים וחברתיים

- ❖ **היקף :** 28 ש"ש
- ❖ **קהל היעד :** סטודנטים בתכנית ההשלמה לתואר שני בעבודה סוציאלית, ביה"ס לעבודה סוציאלית אוני' בר אילן
- ❖ **על הקורס :**
מטרת הקורס היא לחשוף את הסטודנטים להיבטים האישיים, המשפחתיים והחברתיים בהתמודדות עם מוגבלות שכלית התפתחותית. במהלך הקורס ידונו מושגים, גישות ומודלים של מוגבלות, על מנת לפתח מודעות לתהליך שעובר הפרט ומשפחתו לאורך מהלך החיים. כמו כן ידונו נושאים הקשורים להדרה, הכלה, השתתפות חברתית וסנגור עצמי בצד השיח אודות זכויות אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית בחברה המודרנית.
- ❖ **נושאים מרכזיים בקורס:**
במהלך הקורס ידונו גישות ומודלים של מוגבלות המתייחסים לתהליך שעובר הפרט ומשפחתו לאורך מהלך החיים. כמו כן ידונו נושאים הקשורים להדרה, השתתפות חברתית וסנגור עצמי בצד השיח אודות זכויות אנשים עם מוגבלות בחברה
- ❖ **דרכי הוראה :** הרצאות ודיונים תיאורטיים, מרצים אורחים, סיור במסגרת יום בקהילה, צפייה בסרטים.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
ביה"ס לעבודה סוציאלית, הפקולטה לרווחה ולבריאות, אוני' בר אילן	סטודנטים בתכנית ההשלמה לתואר שני בעבודה סוציאלית	סמסטר א' תשע"ח 22.10.17	אוני' בר אילן	ימי ב' 14:00-16:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

"סביבות מקדמות בריאות" תכנון מבנה לאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית

❖ היקף : 130 ש"ש

❖ קהל היעד : סטודנטים לתואר ראשון, שנים ג' ד' בפקולטה לאדריכלות ובינוי ערים, טכניון.
על הקורס :

"We shape our buildings; thereafter they shape us." - Winston Churchill

לתכנון הסביבה הפיזית ישנה השפעה מרחיקת לכת על תפקודו של האדם. לעתים תכנון המרחב עלול להערים קשיים על הבא בפתחו; לעתים הוא משמש כלי עזר ומקל על שהייתו של האדם בו. עבור אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית פעולות יומיומיות, שנתפסות כפשוטות עבור רובנו, מהוות אתגר יומיומי מורכב, שכן התפקוד הקוגניטיבי ולעתים התפקוד המוטורי אצל אנשים עם מש"ה הוא נמוך והם מתמודדים עם קושי משמעותי ברכישת מיומנויות למידה ותקשורת. כיצד אם כן, מתכננים סביבה המותאמת לצורכיהם של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית? במסגרת הסטודיו "סביבות מקדמות בריאות" יתנסו הסטודנטים בתכנון מבנה עבור אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. הדיון בסטודיו ייגע באופן שבו המרחב והחלל עשויים להכיל או להדיר את השונה ובפוטנציאל של האדריכלות לשמש מכשיר להסרת חסמים עבור אוכלוסייה עם צרכים מיוחדים.

העבודה בסטודיו תתבצע באמצעות פיתוח פרויקט אדריכלי (תכנון מבנה) בליווי הרצאות אורח ובמפגשים עם האוכלוסייה המיוחדת עבורה יתכנו הסטודנטים. קורס הסטודיו ייתמך בקורס עיוני שיועבר על ידי דיקאנית הפקולטה, פרופ' איריס ערבות, ואשר יעסוק בחוויית המרחב בקרב אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכנת לימודים	לרישום
פקולטה לאדריכלות ובינוי ערים, הטכניון	סטודנטים לתואר בוגר, שנים ג' ד'	סמסטר א' תשע"ח 22.10.17	הטכניון	ימי א' ו- ד' 14:30-19:30	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

מש"ה כאתגר ייחודי להתערבות בעבודה סוציאלית

- ❖ **היקף :** 28 ש"ש
- ❖ **קהל היעד :** סטודנטים לתואר ראשון בעבודה סוציאלית, **המכללה האקדמית צפת.**
- ❖ **על הקורס :** פעמים רבות זהותם המקצועית של אלו העובדים עם אנשים עם צרכים מיוחדים בכלל ועם מוגבלות שכלית התפתחותית (מש"ה) בפרט אינה ברורה. רבים מן העוסקים במלאכה מתקשים להגדיר את תפקידם ואת "כלי העבודה" העומדים לרשותם. בקורס הנוכחי ננסה לחפש תשובות לסוגיות אלה. נתמקד בתפקידו של העובד הסוציאלי ובתמיכות הנחוצות לאנשים בוגרים עם מש"ה ולבני משפחותיהם.
- ❖ **נושאים מרכזיים בקורס:** נכיר את האתגרים הייחודיים של העוסקים במחקר ובשדה, תוך דגש בנקודת מבטם של אנשים עם מש"ה ביחס לחייהם. נשווה בין מודלים תיאורטיים וגישות להתייחסות ונבחן כיצד חינוך שיקום וטיפול חוברים יחד כדי להציע פרספקטיבות חדשות להמשגה ולהתייחסות, בהתאם לצרכים הייחודיים העולים מן השדה. נכיר את האתגרים הייחודיים בעבודתו של העובד הסוציאלי בליווי ותמיכה של אנשים בוגרים עם מש"ה ובני משפחותיהם, תוך התייחסות לרמת הפרט, המשפחה, הקבוצה והקהילה ונתייחס הן לסוגיות מחיי היום יום והן לסייע והתערבות בצמתים משמעותיים ובמשברים. נתייחס למגמות התפתחות בארץ ובעולם ולסוגיות ייחודיות הנגזרות מהמציאות הרב תרבותית בישראל.
- ❖ **דרכי הוראה :** הרצאות, תרגילים, הצגות מקרה, סרטים, סימולציות ומפגשים עם אנשים עם מש"ה ואנשי המקצוע המלווים אותם (באמצעות סיור/ הרצאות אורח). כתיבת מחקר שדה (במתכונת של סמינר חובה) ומחקר תיאורטי (במתכונת של סמינר רשות) .

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
המכללה האקדמית צפת	סטודנטים לתואר ראשון בעבודה סוציאלית	סמסטר א' תשע"ח 25.10.17	המכללה האקדמית צפת	ימי ד' 14:00-17:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

נגישות קוגניטיבית לאנשים עם משי"ה

❖ היקף : 28 ש"ש

❖ קהל היעד : סטודנטים לתואר ראשון בחינוך מיוחד, המכללה האקדמית אורנים.

❖ על הקורס : מוגבלות שכלית התפתחותית הנה תופעה רחבה ורבת פנים. רוב הקורסים הנלמדים בתחום מוגבלות שכלית במכללת אורנים הנם בעלי אופי של מבואות. קורס זה יהיה חלוץ בתחומו משום שבפעם הראשונה יקנה ללומדים ידע מעמיק על התופעה של מוגבלות שכלית התפתחותית מזווית המחקר, מזווית אישית של אנשים עם מוגבלות שכלית וכן יחשוף לתחום נגישות קוגניטיבית ויקנה כלים יישומיים להנגשה קוגניטיבית ופישוט לשוני.

❖ נושאים מרכזיים בקורס:

מוגבלות שכלית התפתחותית הנה תופעה רחבה ורבת פנים. רוב הקורסים הנלמדים בתחום מוגבלות שכלית במכללת אורנים הנם בעלי אופי של מבואות. קורס זה יהיה חלוץ בתחומו משום שבפעם הראשונה יקנה ללומדים ידע מעמיק על התופעה של מוגבלות שכלית התפתחותית מזווית המחקר, מזווית אישית של אנשים עם מוגבלות שכלית וכן יחשוף לתחום נגישות קוגניטיבית ויקנה כלים יישומיים להנגשה קוגניטיבית ופישוט לשוני.

❖ דרכי הוראה :

שימוש בדרכי הוראה של PBL – למידה מבוססת פרויקטים, עבודה בקבוצות על שלושה פרויקטים: הצגת מחקר עדכני, הכנת חומרי הסברה לסטודנטים באורנים על נגישות קוגניטיבית והכנה של חומר הוראה מבוסס פישוט לשוני. סיור ומפגשים עם אנשים עם מוגבלות שכלית.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
המכללה האקדמית אורנים	סטודנטים לתואר ראשון בחינוך מיוחד	סמסטר ב' תשע"ח 29.2.18	המכללה האקדמית אורנים	ימי ה' 15:45-17:15	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

מיזמים חברתיים עסקיים לשילוב תעסוקתי של אנשים עם מש"ה

❖ היקף : 45 ש"ש

❖ קהל היעד : סטודנטים המחלקה לניהול, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

❖ על הקורס :

❖ רצינות ומטרות -

שינויי מדיניות וחקיקה בנושא שיעור ההשתתפות של אנשים עם מוגבלות בכלל, ועם מש"ה בפרט בשוק העבודה, לא השפיעו רבות על היקף השילוב שעודנו מצומצם מאוד. יחד עם זאת, התפתחו בעולם מודלים מבטיחים לשילוב תעסוקתי של עובדים בעלי מש"ה במיזמים חברתיים-עסקיים המופעלים במסגרת ארגונים עסקיים, ארגוני מגזר שלישי, ובשילובים שונים בין עסקים וארגוני המגזר השלישי.

עקרונות השילוב במיזמים אלו מבוססים על ההנחות הבאות: תפיסת עבודתם של אנשים בעלי מוגבלויות כבעלת ערך כלכלי, הגדלת מגוון אפשרויות תעסוקה, הגדלת הכלים לעידוד העסקה, פיתוח מודלים חדשניים בעלי שתי שורות רווח: עסקי וחברתי. מודלים אלו החלו להתבסס גם בארץ, אך עדיין היקפם מצומצם ונחוצה חשיפה נוספת של יזמים למודלים אלו, העקרונות להפעלתם, והכלים הנחוצים ליישומם המוצלח. ייחודיות קורס זה היא בשימוש במערכת סימולציה ניהולית-חברתית במסגרת קוביית רוטשילד – מרכז לעשייה חברתית אפקטיבית, המהווה מרכז הדרכה סימולטיבי ייחודי בארץ ובעולם, שמאפשר למידה התנסותית מתקדמת בסוגיות של ניהול חברתי ומיזמים חברתיים-עסקיים.

❖ מטרות-

- ללמד ולחשוף את הסטודנטים ליכולות וכישורים אשר יסיעו בשילוב אנשים עם מש"ה בעולם התעסוקה.
- ללמד ולחשוף את הסטודנטים למורכבות של ניהול היברידי ולערך המשותף.
- להגביר את המוטיבציה בקרב מנהלי העתיד לייחודיות ולערך הטמון בתעסוקת אנשים עם מש"ה.
- לפתח ולהקנות לסטודנטים כלים וידע ניהולי המתאימים לפיתוח וניהול מיזמים חברתיים עסקיים לשילוב תעסוקתי.

❖ תכנים עיקריים-

אחריות חברתית וברור ערכי - מחויבות החברה לשונה, היכרות עם עולם מש"ה, חשיפת מגוון האפשרויות והמודלים לשילוב בתעסוקה בשלושת המגזרים: בתעשייה, בשירות הציבורי ובמגזר השלישי - תמונת מצב בישראל ובעולם. אחריות חברתית בעסקים, אחריות חברתית במגזר הציבורי. הכרת מודלים של עסקים חברתיים, מיפוי המודלים החדשים לשילוב אנשים עם מש"ה בתעסוקה.

❖ דרכי הוראה - דרך ההוראה העיקרית תהייה על בסיס סימולציות שנאצרו במיוחד לתכנים אלו, הרצאות, וסדנאות.

מקום הלימודים	קהל יעד	מועד פתיחה משוער	מוסד מכשיר	מתכונת לימודים	לרישום
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב	סטודנטים מהמחלקה לניהול	סמסטר ב' תשע"ח 6.3.18	אוניברסיטת בן-גוריון בנגב	ימי ג' 14:00-17:00	תמנע גבאי מרקביץ 03-9601122

משתלמים

קורסי קרן שלם
לשנה"ל תשע"ח
2017-2018

כיוונים ומגמות
ללימודים חדשניים
לאנשי מקצוע בתחום המוגבלות
שכלית התפתחותית

קרן שלם
שד' מנחם בגין, 5 | בית דגן, 50200
טל': 03-9601122 | פקס: 03-9604744
www.kshalem.org.il | קרן שלם גם ב

The Shalem Fund
for Development of Services for People with
Intellectual Disabilities in the Local Councils
صندوق شاليم، لتطوير الخدمات
للأفراد ذوي الإعاقة العقلية
التطويرية في السلطات المحلية
פיתוח שירותים לאדם עם מוגבלות שכלית
התפתחותית ברשויות המקומיות